

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Vår referanse: 12/00345-2
Arkivkode: A10
Saksbehandler: Jorun Sandsmark
Deres referanse: 201004428-/JMB
Dato: 12.04.2012

Høring - Forslag til forskrift om rammeplan for barnehagelærerutdanning

Det vises til brev av 01.02.2012.

Barnehagen er en viktig samfunnsinstitusjon som skal ivareta barns behov for omsorg, lek, læring og danning i et mandat avledet av foreldreprimatet. Samtidig har samfunnet sine målsettinger for barnehagen. Barnehagen som samfunnsinstitusjon skiller seg f. eks fra grunnskolen ved at eierskapet i mye større grad er delt mellom private eiere og kommunale folkevalgte eiere. Full barnehagedekning og barnehagens mer uttalte rolle som en del av utdanningssystemet, stiller andre krav til barnehagen og dermed til de som arbeider der. Dette gjelder ikke minst til barnehagelærere.

For KS er det viktig å ha en barnehagelærerutdanning som først og fremst setter kandidatene i stand til å bidra til barns utvikling og læring, som kan bidra til utvikling i og av barnehagen, som kan samhandle med foreldre/foresatte og kan samhandle med andre tjenester rettet mot barn. For KS er det også viktig å ha en nasjonal barnehagelærerutdanning som gjør det mulig for kandidater/studenter å bytte studiested og som gir framtidig arbeidsgiver innsikt i hvilken kompetanse kandidatene har.

§ 1 Virkeområde og formål.

KS mener at formålet i hovedsak er beskrevet på en relevant måte. KS oppfatter at de endringer som er gjort i forhold til rammeplanutvalgets forslag, i hovedsak er av redigeringsmessig art. KS vil imidlertid påpeke at forskriften gjelder for universiteter og høyskoler og at det samtidig foreslås at den skal sikre et forpliktende samspill mellom disse og praksisfelt. En forskrift kan bare forplikte dem den gjelder for. KS mener det er uheldig at barnehageeier og lokal barnehagemyndighet både som ansvarlige for barnehagetilbudet og som framtidige arbeidsgivere, ikke er omtalt, men bare nevnt som «praksisfelt». KS mener at en bedre formulering vil være at forskriften skal sikre at utdanningsinstitusjonene arbeider for å få til et forpliktende og likeverdig samarbeide med barnehageeiere og lokal barnehagemyndighet, eventuelt med eierne av praksisfeltet.

KS mener det bør uttrykkes eksplisitt at barnehagelærerutdanningen skal gi kvalifikasjoner som ivaretar barnehagens samfunnsmandat og dens rolle som en del av livslang læring, inkludert tidlig innsats og helhet og sammenheng.

§ 2 Læringsutbytte

KS mener at det andre avsnittet i innledningen til utbyttebeskrivelsene er snevet i forhold til det yrket som venter. Ut over læringsutbytte i forhold til pedagogisk arbeid i barnehagen, er fokus rettet mot den enkelte barnehagelæreres videre kompetanseutvikling og utdanning på mastergradsnivå. KS mener at fokus innledningsvis må gå ut over den enkelte barnehagelæreres utvikling.

Barnehagelærerutdanningen bør gi læringsutbytte som gir grunnlag for å realisere barnehagens samfunnsmandat, pedagogisk arbeid i barnehagen, utvikle barnehagen som en lærende organisasjon, samarbeid med andre tjenester og med nærmiljøet og videre kompetanseutvikling.

For KS er det viktig å understreke at barnehagen er en del av et lokalmiljø og at barnehagelærere er ansatt enten i en kommune eller i en privat eierorganisasjon og at de må samarbeide med andre tjenester. Dette dreier seg om noe mer enn å kunne «anvende relevante faglige verktøy og uttrykksformer i forhold til relevante eksterne instanser» (forslag til utbyttebeskrivelse under Ferdigheter). En av utbyttebeskrivelsene under Ferdigheter er at kandidaten «kan identifisere særskilte behov hos enkeltbarn og på bakgrunn av faglige vurderinger iverksette tiltak.» I mange tilfeller vil de identifiserte behovene innebære at barnet og barnehagen trenger hjelp fra andre instanser. Behovet kan også være av en slik karakter at det ligger utenfor en barnehagelæreres kompetanse å identifisere det. For KS er det derfor viktig at barnehagelærere både har kompetanse til selv å kunne iverksette adekvate tiltak basert på egne faglige og pedagogiske vurderinger, og kompetanse til å vurdere når andre instanser skal kobles inn for å supplere egen kompetanse og kapasitet til oppfølging.

Ledelsesperspektivet er kun omtalt som en ferdighet: «kunne lede og veilede medarbeidere,..». Departementet skriver i høringsbrevet at man ved fastsettelsen av forskriften vil utforme merknader til denne som «vil tydeliggjøre viktige perspektiver som av ulike årsaker ikke kan utdypes i forskriftsteksten.» Ledelse nevnes som et av disse perspektivene. Det utdypes ikke hvilke årsaker som er grunnen til manglende omtale. KS mener prinsipielt at viktige perspektiver bør omtales i forskriften. Mange barnehagelærere blir styrere og pedagogiske ledere uten at de har formell tilleggsutdanning i ledelse. Realiteten bør medføre at ledelse tas inn i utdanningen på en mer dekkende måte enn det som ligger i forslaget. Å lede medarbeidere er bare en av flere ledelsesrelasjoner og ferdigheten vil på ingen måte gi de kunnskaper og ferdigheter som barnehagelæreren trenger i møte med arbeidslivet.

KS mener det er viktig at barnehagelærere har kunnskap om andre tjenester rettet mot barn, samhandling med nærmiljøet, eierskap, styring og ledelse. KS foreslår derfor at disse emnene tas inn i utbyttebeskrivelsene under Kunnskaper.

KS mener at det under Generell kompetanse bør tas inn læringsutbyttebeskrivelse om oppdragelse til å leve i et demokrati og bidra til bærekraftig utvikling, og at kandidaten kan reflektere over sitt arbeid i barnehagen både i et livslangt læringsperspektiv og som en del av et helhetlig oppvekstmiljø.

§ 3 Struktur og innhold.

KS ønsker å opprettholde en fagstruktur i barnehagelærerutdanningen og støtter ikke forslaget om kunnskapsområder. KS mener forslaget om inndeling i kunnskapsområder kan føre til at forankringen i forskningsfagene, kunst- og håndverksfaglig utviklingsarbeid og pedagogikkfaget forvitrer, og at utdanningen på sikt svekkes. Oppbyggingen i kunnskapsområder kan bidra til en «o-fagseffekt» og en nedprioritering av fag.

Dersom man velger å opprettholde kunnskapsområdene, mener KS det er viktig at innholdet i disse styres nasjonalt på en tydeligere måte ved at fagene som skal inngå i de ulike kunnskapsområdene, studiepoengfestes. KS mener at den enkelte institusjon skal kunne profilere seg faglig. Den foreslåtte oppbyggingen innebærer etter KS' oppfatning imidlertid fare for at den enkelte utdanningsinstitusjon

vektlegger de ulike delene av kunnskapsområdene så ulikt at kandidatene ender opp med svært ulik kompetanse.

Når det gjelder praksisdelen av opplæringen, vises det til det som er sagt under § 1 Virkeområde.

§ 4 Nasjonale retningslinjer, kvalitetsindikatorer og programplan.

KS viser til det som er sagt om forholdet til barnehageeierne under § 1 Virkeområde. KS mener at det bør understrekes at institusjonene har ansvar for å involvere barnehageeierne i arbeidet med programplanene.

Endring av navn

KS har ingen motforestillinger mot at navnet endres fra førskolelærerutdanning til barnehagelærerutdanning.

Avslutning

Kunnskapsdepartementet skriver i høringsnotatet at forskriften om rammeplan for barnehagelærerutdanningen skal bidra til en enhetlig nasjonal oppbygging uten at alle detaljene i denne skal nedfelles i den overordnede forskriften. KS mener at forslaget til forskrift i for liten grad bidrar til en enhetlig nasjonal barnehagelærerutdanning og at det er langt igjen til detaljstyring. For at barnehagelærerutdanningen skal fremstå som praktisk, yrkesorientert og enhetlig nasjonal profesjonsutdanning for studenter og fremtidige arbeidsgivere, må innholdet styres i sterkere grad og gjenspeile det arbeidslivet kandidaten møter etter endt utdanning.

Jan Sivert Jøsendal

Helge Eide